

het är mindre känd, aftrycka vi till läsarens tjänst följande utdrag ur en artikelserie i tidningen Nya Dagligt Allehanda:

Ett och annat om unionsförhållandena mellan Sverige och Norge.

43 TILL DETTA BLADS BENÄGNA LÄSARE 1860.

Litteraturblad n:o 1, januari 1860

Först efter lång tvekan fortsattes detta blad med en ny årgång. Skälen till denna tvekan kunna vara den ärade läsaren likgiltiga. Det är tillräckligt, om jag hänvisar till innehållsförteckningen för senaste årgång. Såsom de föregående innehåller den ett halft dussin originalartiklar af annan hand, än undertecknads, än färre öfversättningar, som icke äro bestälda, och till hvilka originalet måst sättas öfversättaren i hand. För läsarens ögon ligger endast författaremödan; den omfattande och brokiga läsning, redigerandet kräfver, framstår icke; och det är dock den, som fordrar mesta tid. Denna tid kunde vara på annat håll bättre använd. Detta blad är också kanske i den inhemska litteraturen öfverflödigt, sedan denna litteratur numera räknar icke mindre än fyra andra periodiska litterära blad: *Mehiläinen*, det Finska litteraturbladet, ett Litteraturblad för fruntimmer, *Wiborg*, en tidning äfven »för litteratur» och *Papperslyktan*, i hvars plan likaså ingår meddelandet af litterära uppsatser. Med denna rikedom synes det vara väl nog sörjdt för den läsande allmänhetens litterära behof, äfven om detta ringa blad ur antalet försvinner.

Min tvekan att fortsätta har varit så mycket större, som jag väl finner, att denna årgång icke blifver den sista – om lif och helsa räcka utöfver densamma. Året 1861 lofvar en tilldragelse, som i Finska folkets offentliga lif är af så stor betydelse, att ingen kan förvånas deröfver, om äfven den ringaste bland dem, som egnat sin eftertanke åt allmänna angelägenheter, skulle önska, att då få deltaga i förhandlingen af desamma. Väl har detta blads titel varit mera beroende af omständigheter, under hvilka det uppträdde, än af redaktionens fria val. Denna titel och den plan för bladet, densamma antyder, utesluter dock icke något, som för en Finsk medborgare kan vara af värde att undersöka och lära känna. Likväl hafva i öfverensstämmelse med redaktionens sträfvande att göra hvarje artikel i bladet till ett stycke litteratur, äfven de frågor för dagen, som i detsamma berörts, blifvit uppfattade ur en allmännare synpunkt, med hänseende till principerna för deras afgörande. Såsom bladet äfven för framtiden måste vara härvid bundet, så borde det derigenom hafva sin gifna plats i den periodiska pressen och kunna försvara sin tillvaro.

Det ligger i sakens natur, att vid ett sådant sträfvande antalet af läsare måste vara och förblifva inskränkt. Deras antal kan icke vara stort, som ega intresse af, att i hvarje sak gå tillbaka till grundsatserna. Den åter, som vill göra sådane i den allmänna öfvertygelsen gällande, är tvungen att oftare till ämnet återkomma; och detta öfverensstämmer föga med den allmänna smaken, som företrädesvis lockas af det nya, huru betydelselösa än nyheterna i sig sjelfva må vara. Ett blad, som saknar denna krydda, blir redan derigenom för den större allmänheten fremmande.

Till och med litteraturanmälandena måste detta blad i sistanförda hänseende stå tillbaka, åtminstone i fråga om den inhemska litteraturen. Den utländska hafva de öfriga inhemska litteraturbladen vanligen

lemnat åt sitt öde. Men i den inhemska är åtminstone en boks titel lika lätt läsen som aftryckt; och notiserna om densamma måste i en månadsskrift alltid komma senare, än i ett dagblad eller en veckoskrift. Sådant kan icke ändras; och det menliga häri försvåras deraf, att en stor del af denna litteratur, som dock för sin gagnelighet bör anmälas, icke kan hafva ett innehåll, hvaröfver något kunde sägas.

Den enda läsning i bladet, som kan påräkna en större allmänhets deltagande, äro de från andra länders litteratur lånade skildringarna och berättelserna. Deras upptagande utgör den enda beräkningen på popularitet och för bladets ekonomi. Men läsaren torde hafva funnit, att äfven de icke varit valda med afseende på den stora publikens tycke, utan hos läsaren förutsätta håg för vetande och, då de tillhört den sköna litteraturen, en oförderfvad smak. De hafva i senaste årgång mer än tillbörligt stått tillbaka för det öfriga innehållet; hvilket efter förmåga skall i den närvarande rättas. Om någongång ett stycke, som närmar sig spaltfyllnad, blifvit intaget, och om sådant äfven framdeles komme att ske, må läsaren icke för strängt bedöma det. Då sjelfva öfversättningen lemnat rum för klander, har den bästa omsorg från redaktionens sida icke varit i stånd att afhjelpa bristerna.

Med dessa förklaringar och ursäkter lemnas äfven närvarande årgång åt läsarens välvilliga öfverseende. Den är den fjortonde, och bladet borde vara i den glada och förhoppningsfulla ungdomens år. Tyvärr närmar dock samma årtal en redaktion till den nötta ålderdomen. Af den kan icke mera väntas någon meningsändring, icke heller några framsteg i sättet att för allmänheten uppträda. Hvad deremot af den med skäl kan fordras, är, att den må veta sin tid och lemna plats åt ett yngre slägte. Denna fordran skall icke förgäfves ställas på detta blad och dess redaktion, som icke har något annat löfte för framtiden, än detta, att afgifva.

J. V. S.

44 ALLMÄNT MENSKLIG OCH NATIONEL BILDNING.

Litteraturblad n:o 1, januari 1860

Hvarje menniska har ett icke obetydligt antal mer eller mindre sväfvande föreställningar om saker och förhållanden i världen. De ord, som tjena att uttrycka dessa föreställningar, begagnas utan vidare under förutsättning, att de af alla föstås, hvarmed man vill uttrycka, att hvar och en vid dem fäster samma mening. Med stigande intellektuel bildning ökas massan af dessa föreställningar och ord; och – det kan icke nekas – just antalet af de sväfvande föreställningarne tilltager.

Så länge nemligen menniskan icke sträcker sina tankar utöfver det, om hvars tillvaro hon genom sina yttre sinnen kan öfvertyga sig, är hon säker nog, att alla andra vid en benämning på dessa föremål fäster samma mening som hon sjelf. Huru skulle väl någon synnerlig olikhet finnas i de föreställningar, skilda individer fästa vid orden vext och djur. Det är visst fallet, att ingen någonsin sett djuret som sådant; men hvar och en har dock sett en hel hop djur af olika släkten och än talrikare individer af vissa släkten. Hvad man föreställer sig med ett djur i allmänhet, kan väl icke så noga bestämmas; men det är nog, att erfarenheterna äro temligen lika, och att ingen ur den allmänna föreställningen om djuret utesluter någon individ af de många man sett